

اوتیسم؛ اختلال مغزی در کودکان

اوتیسم نوعی اختلال رشدی است که تا امروز علت آن مشخص نشده است. این بیماری تا یک سالگی تشخیص داده نمی‌شود، اما در 2 یا 3 سالگی کم‌کم خود را نشان می‌دهد.

جام جم آنلاین: اوتیسم نوعی اختلال رشدی است که تا امروز علت آن مشخص نشده است. این بیماری تا یک سالگی تشخیص داده نمی‌شود، اما در 2 یا 3 سالگی کم‌کم خود را نشان می‌دهد.

دکتر پروانه کریمزاده، فوق تخصص مغز و اعصاب کودکان در این باره به «جام‌جم« می‌گوید: «اوتیسم بیماری‌ای است که با اختلال رفتاری، عدم تکامل عصبی، ناتوانی در گفتار و عدم برقراری ارتباط اجتماعی در کودکان همراه است.« وی با تأکید بر این‌که علت اصلی بروز این بیماری هنوز ناشناخته است، می‌افزاید: «با این وجود مشخص است که این بیماری گاهی می‌تواند در قالب یک بیماری دیگر ظاهر شود، به این معنی که یک بیماری با علتی شناخته شده و با علائمی متفاوت از جمله اوتیسم می‌تواند وجود داشته باشد. در برخی موارد نیز اوتیسم به شکل اولیه و بدون همراهی با بیماری‌های دیگر خود را نشان می‌دهد.«

این متخصص مغز و اعصاب کودکان درباره بیماری‌های مرتبط توضیح می‌دهد: «در این زمینه می‌توان به برخی بیماری‌های شایع از جمله بیماری‌های ژنتیکی مانند سندرم رت، سندرم ایکس شکننده یا بعضی بیماری‌های متابولیکی مانند فنیلکتونوری اشاره کرد. البته همان طور که گفته شد، گاهی هم اوتیسم تنها و بدون همراهی با بیماری خاصی به وجود می‌آید.«

علائم

دکتر کریمزاده، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی با اشاره به علائم اوتیسم می‌گوید: «کودک در سال اول یا دوم زندگی ممکن است توانایی‌های گفتاری را به دست آورد، ولی بعد از 2 یا 3 سالگی این توانایی را از دست می‌دهد یا این‌که اصلاً در این مدت توانایی گفتاری را کسب نمی‌کند و قادر به سخن گفتن نیست. این کودکان از لحاظ رفتاری با سایر بچه‌ها کاملاً متفاوت هستند. کودکی که این مشکل را دارد با بچه‌های دیگر ارتباط اجتماعی برقرار نکرده و بازی نمی‌کند. همچنین هنگامی که با کودک صحبت می‌کنید با شما ارتباط چشمی برقرار نخواهد کرد.«

وی می‌افزاید: «در این گروه کودکان حرکات غیرطبیعی، مانند تکان دادن دست‌ها را می‌توانیم ببینیم. آنها خیلی سر و صدا کرده و جیغ می‌کشند. حرف نمی‌زنند و گاهی اوقات کلماتی تکراری از صحبت دیگران را پشت سر هم بارها و بارها تکرار می‌کنند. آنها با اسباب‌بازی سرگرم نشده یا به شیوه مناسبی با آن بازی نمی‌کنند. به عنوان مثال اگر ماشینی برای بازی در اختیار او بگذاریم، ممکن است ساعت‌ها فقط چرخ آن را بچرخاند یا ماشین را خراب کرده و بشکند. این بچه‌ها بیشتر دوست دارند با وسایل منزل بخصوص لوازمی که سر و صدا دارند، مانند قابلمه‌ها بازی کنند. آنها از سر و صدا به خصوص آهنگ نیز خیلی خوششان می‌آید.«

دکتر کریمزاده در مورد دیگر علائم بیماری توضیح می‌دهد: «این بچه‌ها مرتب حرکاتی غیرطبیعی را به صورت تکراری انجام می‌دهند. یا این‌که مشغول انجام فعالیتی خاص به طور دائم و پشت سر هم می‌شوند. به عنوان مثال ممکن است 20 یا 30 بار پشت سر هم تلویزیون یا چراغ را خاموش و روشن یا در را باز و بسته کنند. آنها همچنین از کارها و حرکات چرخشی خوششان می‌آید؛ به این معنی که یا خودشان چیزی را می‌چرخانند یا دور خود می‌چرخند یا به وسیله‌ای که در حال چرخش است - مانند ماشین لباسشویی یا پنکه - خیره می‌شوند. به علاوه، این کودکان از حمام و غوطه‌ور شدن در آب لذت برده و با این کار آرام می‌شوند.«

با توجه به این‌که این بچه‌ها ممکن است تشنج هم داشته باشند، دکتر کریمزاده یادآور می‌شود: «تشنج این بچه‌ها باید حتماً درمان شود. در مواردی نیز ممکن است تشنج نداشته باشند اما وقتی پزشک نوار مغز می‌گیرد، نوار آنها غیرطبیعی بوده و در این شرایط نیز درمان باید حتماً انجام شود. این درمان‌ها می‌تواند به بهبود رفتار آنها هم کمک کند.«

درمان

این متخصص در مورد کنترل بیماری می‌گوید: «در این بیماری حتماً باید از داروهایی برای بهبود اختلال رفتاری، توجه و تمرکز استفاده شود تا بعد از آن بتوانیم اقدامات توانبخشی مانند رفتاردرمانی و کاردرمانی ذهنی را برای آنها انجام دهیم. پس از این‌که ارتباط کودک با داروها و رفتار درمانی بهبود یافت می‌توانیم گفتاردرمانی را هم شروع کنیم.«

دکتر کریمزاده با ذکر این نکته که پاسخ به این درمان‌ها به درصد بهره هوشی بچه‌ها مربوط است، یادآور می‌شود: «درصد کمی از این بچه‌ها با وجود این‌که ارتباط اجتماعی برقرار نمی‌کنند، هوش طبیعی یا حتی بالاتر از طبیعی دارند. اما درصد زیادی از آنها

هوششان پایین‌تر از حد طبیعی است که در این موارد به درمان‌ها به سختی پاسخ می‌دهند.«

وی توضیح می‌دهد: «بعید است کودک حالتی صد درصد طبیعی پیدا کند، اما اگر بچه بهره هوشی خوبی داشته و بتوانیم با داروها اختلالات رفتاری او را کنترل کنیم، یا در صورت وجود نوارمغزهای غیرطبیعی بتوانیم با دارو آن را کنترل و تشنجش را درمان کنیم می‌توانیم امیدوار باشیم که درمان تا حد زیادی مفید بوده است.«

دکتر کریم‌زاده با توجه به این‌که این بچه‌ها اغلب به سختی می‌توانند در مدارس عادی ادامه تحصیل دهند، می‌افزاید: «امروزه در شهر تهران و چند شهر بزرگ دیگر مدارس اوتیسم وجود دارد که این کودکان می‌توانند در آن مدارس آموزش ببینند. اگرچه در مدارس اوتیسم هم آموزش معمول درسی وجود دارد، اما درکنار آن آموزش‌های رفتاری، گفتار درمانی و... هم برای آنها انجام می‌شود.«

توصیه به والدین

دکتر کریم‌زاده به پدران و مادران توصیه می‌کند: «در صورت بروز چنین شرایطی به پزشک متخصص مراجعه کنید تا هرچه زودتر بررسی‌های ژنتیکی و متابولیکی انجام شود. اگر اوتیسم در ارتباط با بیماری دیگری باشد، هر چه زودتر باید بیماری اصلی مشخص شده و با تشخیص علت اصلی بتوانیم درمان‌هایی را مرتبط با آن انجام دهیم. همچنین اگر بعد از تشخیص اولیه، علتی برای بیماری پیدا نشد باید هرچه زودتر اقدامات توانبخشی و درمان‌های لازم را شروع کرد.«